

են բացառապես ստուգաթերթերի հիման վրա, որոնք հաստատում է ՀՀ կառավարությունը:

ՀՀ կառավարության 2017 թվականի հոկտեմբերի 19-ի № 1343-Ն որոշմամբ (որը դեռ ուժը չի կորցրել) հաստատվել է ՀՀ բնապահպանության նախարարության բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի կողմից անցկացվող ռիսկի վրա հիմնված ստուգումների ստուգաթերթերը: Այդ որոշման 7-րդ, 9-րդ, 11-րդ հավելվածներով նախատեսված են փաստաթղթային, չափագրական և սկանադիտական ստուգումներ և սահմանված են վերահսկողական բնույթի հարցեր ավտոտրանսպորտային միջոցներից, փոխադրամիջոցներից ու կայանքներից մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանված թույլատրելի նորմատիվներով շահագործման և ըստ աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի արտանետումների նորմատիվների վերահսկման մասին:

Փաստորեն, ստուգաթերթերով հաստատված են եղել վերահսկողության հարցեր, որոնք վերաբերել են ավտոտրանսպորտային միջոցներից արտանետումներին, սակայն Տեսչական մարմինը այդ մասով ոչ մի գործողություն չի արել:

Հարկ է նշել, նաև, որ այս ոլորտի նորմատիվ կարգավորումները լիարժեք չեն:

Մասնավորապես, «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենքը ընդունվել է 11 հոկտեմբերի 1994 թ.-ին, որի 18-րդ հոդվածով սահմանվել էր, որ ավտոտրանսպորտային միջոցների արտանետումներում աղտոտող նյութերի քանակը չպետք է գերազանցի սահմանված թույլատրելի նորմատիվները, իսկ 18¹ հոդվածով (որը այժմ ուժը կորցրել է) սահմանված էր աղտոտող նյութերի արտանետումների չափումներ, որոնք իրականացվում էին տարին առնվազն մեկ անգամ, ինչի համար տրվում էր արտանետումների նորմատիվներին համապատասխանության կտրոն, առանց որի հնարավոր չէր իրականացնել տեխնիկական զննում:

Այս հոդվածների կիրարկումն ապահովելու նպատակով 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի № 2410-Ն որոշմամբ ընդունվել էր ՀՀ-ում շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցներից վնասակար նյութերի արտանետումների չափումների իրականացնելու կարգը: Այս կարգով մանրամասն կարգավորվում է վնասակար նյութերի արտանետումների չափումներ իրականացնելու ձևերը, մարմինները, ինչպես նաև ընթացակարգը:

Արդյունքում, ստացվում է մի իրավիճակ, որ «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենքի 18¹ հոդվածը ուժը կորցնում է 2010 թվականի դեկտեմբերի 8-ին (ՀՕ-235-Ն), իսկ դրա կիրարկումն ապահովող որոշումը դեռ շարունակում է գործել՝ ստեղծելով կազուսային իրավիճակներ

Արդյունքում, ստացվում է մի իրավիճակ, որ «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենքի 18¹ հոդվածը ուժը կորցնում է 2010 թվականի դեկտեմբերի 8-ին (ՀՕ-235-Ն), իսկ դրա կիրարկումն ապահովող որոշումը դեռ շարունակում է գործել՝ ստեղծելով կազուսային իրավիճակներ: Օրինակ՝ օրենքի համաձայն ավտոտրանսպորտային միջոցներից աղտոտող նյութերի արտանետումների համար սահմանված նորմատիվների համապատասխանության դեպքում տրվում է նորմատիվներին համապատասխանության կտրոն, իսկ

ավտոտրանսպորտային միջոցից վնասակար նյութերի արտանետումների թույլատրելի նորմատիվների գերազանցման դեպքում Տեսուչը վերցնում է չափիչ կետերի կողմից ավտոտրանսպորտային միջոցներ տնօրինողին ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տրված համապատասխանության կտրոնը, իսկ խախտման կարգաբերումից հետո վերադարձնում է այն:

Փաստորեն նորմատիվներին համապատասխանության կտրոն ձեռք բերելը այլևս օրենքի պարտադիր պահանջ չէ, սակայն Տեսուչը խախտման հայտնաբերման դեպքում պետք է վերցնի այդ կտրոնը, իսկ կարգաբերումից հետո պետք է վերադարձնի այն:

Կարգով սահմանված է վնասակար արտանետումների չափումների իրականացման ընթացակարգ, այնինչ այդ թույլատրելի նորմատիվները սահմանված են ավելի ուշ ընդունված՝ 2007թ. և 2017թ. իրավական ակտերով:

Ավելին, 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի № 2410-Ն որոշմամբ հաստատված կարգով սահմանված են ածխածնի օքսիդի, ածխաջրածինների և ծխայնության չափումների կատարման ընթացակարգերը, մինչդեռ վնասակար արտանետումների սահմանային թույլատրելի մակարդակները սահմանվել են ՀՀ կառավարության 2017 թվականի հուլիսի 20-ի № 860-Ն որոշմամբ, իսկ մինչ այդ գործում էր ՀՀ կառավարության 2007 թվականի փետրվարի 2-ին ուժի մեջ մտած № 965-Ն որոշումը:

Փաստորեն, վերը նշված 2006թ.-ի կարգով սահմանված է վնասակար արտանետումների չափումների իրականացման ընթացակարգ, այնինչ այդ թույլատրելի նորմատիվները սահմանված են ավելի ուշ ընդունված՝ 2007թ. և 2017թ. իրավական ակտերով:

Կանոնադրության 12-րդ կետի 6-րդ ենթակետի համաձայն Տեսչական մարմնի գործառույթներն են՝ իր իրավասությանը վերաբերող իրավական ակտերի նախագծերի մշակումը և համապատասխան մարմիններին ներկայացումը, հետևաբար Տեսչական մարմինը պետք է հետամուտ լինի այդ իրավական ակտերի միմյանց համապատասխանությանը:

Այսպիսով հաշվեքննության արդյունքում պարզվեց, որ Տեսչական մարմինը հաշվեքննվող ժամանակաշրջանում՝ 2017թ. հունվարի 1-ից մինչև 2018թ. սեպտեմբերի 30-ը, թույլ է տվել հետևյալ անհամապատասխանություններն ու խեղաթյուրումները.

1. Չի իրականացրել ՀՀ տարածքում շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցների արտանետումների մակարդակների, սահմանային թույլատրելի նորմատիվների, պահանջների ու չափման կարգերի պահպանման նկատմամբ վերահսկողություն:
2. Տեսչական մարմինը չի պահպանել Տեսուչի կողմից ավտոտրանսպորտային միջոցների չափումների ենթարկման ՀՀ կառավարության 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի № 2410-Ն որոշմամբ հաստատված կարգը և հետամուտ չի եղել ՄԱԿ-ի ԵՏՀ կանոնների պահպանմանը:
3. Չեն իրականացրել բնապահպանության և ընդերքի ոլորտներում գործող տնտեսավարող սուբյեկտների դիսկերի գնահատման աշխատանքներ:
4. Ստուգումների ծրագիրը կազմելիս հաշվի չի առել դիսկերի վրա հիմնված իր կողմից մշակված մեթոդաբանությունը և հիմք է ընդունել այլ մարմնի կողմից տրված տեղեկատվությունը:

5. Տեսչական մարմինը ավտոտրանսպորտային միջոցների արտանետումների սահմանային թույլատրելի մակարդակների նկատմամբ ստուգումներ չի իրականացրել, թեև ստուգաթերթերով նման հնարավորություն նախատեսված էր:
6. Տեսչական մարմինը չի կատարել ոլորտը կարգավորող իրավական ակտերի նախագծերի մշակման և համապատասխան մարմիններին ներկայացման պարտավորությունը:

Առաջարկություններ

Հաշվեքննության ընթացքում արձանագրված անհամապատասխանությունների ու խեղաթյուրումների վերաբերյալ հաշվեքննության օբյեկտի ղեկավարությանը և այլ շահագրգիռ կողմերին ներկայացվում են հետևյալ Առաջարկությունները՝

Տեսչական մարմին՝

1. Իրականացնել ՀՀ տարածքում շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցների արտանետումների սահմանային թույլատրելի մակարդակների չափումներ և խախտումների դեպքում պատասխանատվության ենթարկել իրավախախտներին՝ Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 80-րդ հոդվածով սահմանված կարգով՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հիսնապատիկի չափով:
2. ՀՀ տարածքում շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցների արտանետումների սահմանային թույլատրելի մակարդակների չափումները իրականացնել ՀՀ կառավարության 2017թ. հուլիսի 20-ի N 860-Ն որոշմամբ և ՄԱԿ ԵՏՀ N 83 և N 49 կանոններով սահմանված արտանետումների մակարդակներով կամ արտանետումների տեխնիկական նորմատիվներով՝ ելնելով ավտոտրանսպորտային միջոցների ենթախմբերից ու շարժիչի տեսակից:
3. Համագործակցել ՀՀ ոստիկանության «Ճանապարհային ոստիկանություն» ծառայության հետ որպեսզի իրականացվի ՀՀ-ում շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցներից վնասակար նյութերի արտանետումների չափումներ՝ հիմք ընդունելով ՀՀ ոստիկանության պետի և ՀՀ բնապահպանության նախարարի կողմից համատեղ ընդունված համապատասխան հրամանը:
4. Մշակել իրավական ակտերի նախագծեր, որոնք կկանոնակարգեն ոլորտը կարգավորող իրավական ակտերի միջև հակասությունները:

ՀՀ կառավարությանը

1. Փոփոխություններ իրականացնել ՀՀ կառավարության «ՀՀ-ում շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցներից վնասակար նյութերի արտանետումների չափումների իրականացնելու կարգը հաստատելու մասին» 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի N 2410-Ն որոշման մեջ՝ դրանք համապատասխանեցնելով 2017թ.-ի հուլիսի 20-ի N 860-Ն որոշմանը և ՄԱԿ ԵՏՀ կանոններին:

ՀՀ ոստիկանության «Ճանապարհային ոստիկանություն» ծառայությանը

1. ՀՀ տարածքում շահագործվող (շրջանառության մեջ դրվող և շահագործման մեջ գտնվող) ավտոտրանսպորտային միջոցները Ոստիկանությունում հաշվառվեն ըստ ՀՀ կառավարության 2017թ. հուլիսի 20-ի N 860-Ն որոշմամբ հաստատված ենթախմբերի՝